

Metin Türleri

1. Ülkesinin tarihine hem bir aydın hem de bir eylemci olarak büyük katkılarda bulunmuş bir yazar olan Halide Edip Adivar, “Mor Salkımlı Ev” adlı eserde, çocukluğundan 1918 yılına kadar geçen dönemde tanık olduğu olayları kendi yaşamı ekseninde anlatmıştır.

Bu parçada sözü edilen eserin türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Gezi yazısı
B) Anı
C) Biyografi
D) Söyleşi

2. Haldun Taner’in “Fazilet Eczanesi” adlı eserini lise yıllarımda izlemiştim. Üç perdelik bu eser için sahnenin büyük bölümüne kurulan eczane dekorunu ve oyuncuların üstün performanslarının tüm seyirciler tarafından ayakta alkışlanmasını hiç unutamıyorum.

Bu parçada sözü edilen eserin türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Gezi yazısı
B) Hikâye
C) Biyografi
D) Tiyatro

3. Koskoca okyanusu aşmış cennet gibi bir ada olan Martinik’e ayak bastıktan sonra keşif turlarına çıkmamız birkaç gün gecikti. Neyse ki kendimizi yollara vurabildik. Yeşil... Buradaki adaları tasvir etmek için söylenecek tek sözcük. Martinik’in de yer aldığı ada grubu Küçük Antiller, dağlık bir yapıya sahip ve çok yoğun bir yeşil örtüyle kaplı. Kristof Kolomb’un Asya zannederek ayak bastığı Karayip (Antil) Denizi’ndeki adalar, cennet yakıştırmalarını belki de dünyada en çok hak eden yerler.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haber yazısı
B) Gezi yazısı
C) Hikâye
D) Anı

4. Makedonya’nın merkezi olan Üsküp’te doğmuşum. 24 Aralık 1908’de... Üsküp, o sıralarda Osmanlı Devleti’nin bir vilayetiymiş. Selanik ve Manastır’la birlikte Rumeli’nin en büyük idare ve kültür merkezlerinden biriyim. O sıralar şehrin dörtte üçü Türklerden oluşuyormuş. Ben üç yaşındayken veremden ölen babam Nebi Efendi’yi hiç hatırlamam. Babam, rüştiye ve idadi öğreniminden sonra kendi kendine Fransızca öğrendiği için pasaport memurluğuna atanmış. Edebiyata çok meraklı olduğunu, çok okuduğunu anlatırdı annem.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gezi yazısı
B) Biyografi
C) Otobiyografi
D) Haber yazısı

5. Bir ıssız ev gibi gezdiğin bu yurt,
Yıllarca döktürür sana gözyaşı,
Yavrunun derdiyle ah eder Bayburt,
Tuna’nın özlemi yakar Maraş’ı...

Bu dördükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Çağrışımlara yol açan sözcükler kullanılmıştır.
B) Dize sonlarındaki ses benzerlikleriyle ahenk sağlanmıştır.
C) Anlamı kuvvetlendirmek için benzetme ve kişileştirme sanatlarından yararlanılmıştır.
D) Duygulara değil düşüncelere ağırlık verilmiştir.

6. İzin vererseniz size ilkbahardan söz açmak istiyorum. Bahar sözünün kendine mahsus bir çekiciliği vardır. Yalnız tabiat için, kırlar için, çiçekler için, ağaçlar için değil; insanlar için de bir bahar, bir ilkbahar düşünülür. İnsanların genç olduğunu anlatmak için “ömrünün ilkbaharında” derler. Tabii o ömrün bir de sonbaharı vardır ki çiçeklenmenin sonunun geldiğini anlatmak için söylenmiştir.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleşi
B) Biyografi
C) Anı
D) Günlük

Metin Türleri

7. On yıl önce yaşadığım o sıcak ve kurak mevsimi asla unutamam. Yağışlar o kadar az olmuştu ki barajlardaki su, son elli yılın en düşük seviyesine ulaşmıştı. Ekinler kurudu, toprakta derin çatlaklar oluştu. O yaz, suya ne kadar muhtaç olduğumuzu bir kez daha anlamıştım.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sohbet
B) Otobiyografi
C) Günlük
D) Anı

8. Aşık Veysel, 1894 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde dünyaya geldi. Veysel'in iki kız kardeşi çiçek hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi. Veysel de bu hastalıktan gözlerini kaybetti. Babasının ona oyalanması için aldığı sazla başka ozanların türkülerini çalmaya başladı. Daha sonra kendi sözlerini yazıp söyledi. Kendisini bu konuda yetiştirip saz hocalığı yaptı. Eserlerinde yalın bir Türkçe kullanan Veysel, 1973 yılında hayatını kaybetti.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Anı
B) Söyleşi
C) Biyografi
D) Otobiyografi

9. Dünyanın sadece %23'üne el değmemiş. Çevre bilimciler ilk kez, dünya üzerinde el değmemiş olarak nitelendirilebilecek bölgelerin hassas ölçekli haritasını çıkardı. Buna göre dünyadaki kara parçalarının sadece %23'ü el değmemiş durumda. Bilim insanlarının yaptığı açıklamaya göre bu bölgelerin %70'i Rusya, Kanada, Avustralya, ABD ve Brezilya'da bulunuyor.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haber yazısı
B) Anı
C) Biyografi
D) Söyleşi

10. Vapur, rıhtımdan kalkıp Marmara'ya doğru hareket edince yolcu geçirmeye gelenler, üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar. Hasan, vapurda eğlendi; gırl gırl işleyen vinçlere, üstleri yazılı cankurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara bakarak çok eğlendi. Beş yaşında idi. Peltek, şirin konuşmasıyla güverte yolcularını epeyce eğlendirmişti. Fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca Hasan durgunlaştı.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Biyografi
B) Masal
C) Söyleşi
D) Hikâye

11. • Bildirme kipiyle çekimlenmiş fiiller vardır.
• Deyimlere yer verilmiştir.
• Günlük türünde yazılmış bir metinden alınmıştır.

Aşağıdaki metinlerden hangisinde bu özellikler bir arada kullanılmıştır?

- A) Kurumlarına, ürünlerine yabancı adlar koyanlar ana dillerinin bütünlüğünü hiç duymamış, yaşamamış kişilerdir. Bu kişilerin aykırı tutumlarının sonuçlarını "dil kirlenmesi" diye adlandırmak dile haksızlık olur.
B) Bugün Çağaloğlu'na inip öykü kitabı aldım birkaç tane. Hava yağmurluydu. Giderken köprünün tam ortasında yaygın, büyük bir kızılık gözümü aldı. Bu görüntü karşısında şoför de hayretler içinde kaldı.
C) Saat sekizde kalktım. Her günkü uyanışımdan iki üç saat geç. Bugün evdeyim. Çay demledim. Süt pişirdim. Jimnastik yaptım. Bir bardak sütü kahveyle içtim.
D) Soluk soluğaydı. Kulağını demir kapıya yanaştırdı, dinledi. Hiçbir kıpırtı yoktu dışarıda. Ter içinde kalmıştı. Nicedir avuçlarında sıkıldığı yuvarlanmış kâğıt parçasığının ıslanıp yumuşadığını hissetti.

12. Aşağıdaki metinlerden hangisi yay ayaç içinde verilen türde yazılmamıştır?

- A) Şiirin nasıl yazıldığı hakkında ne düşünüyorsunuz? Bence şiir, yalnızca dudaklardan çıkan kelimelerle değil, dudaklarda sönen kelimelerle de yazılır. Okuyucuyu alıp götüren şiirler sessizlikle dokunmuş olanlardır. Bana katılır mısınız bilmem ama şair kendisini dinleyebildiği müddetçe yazabilir şiiri. (Söyleşi)
B) Tarihî dokuyu hissetmek isteyenlerin uğrak mekânıdır Bursa. Osmanlının başkentliğini yapmış bu şehirdeki camiler, hanlar, hamamlar tarihin canlı şahitleridir. Şehir merkezine gittiğimizde Ulu Cami bizi tüm ihtişamıyla karşıladı. (Gezi yazısı)
C) Kemal Sunal, 1944 yılında İstanbul'da doğdu. Vefa Lisesinden mezun oldu. Sanat hayatı, "Zoraki Tabip" adlı tiyatro oyunuyla başladı. 1973 yılında Ertem Eğilmez'in yönettiği bir filmle sinemaya adımını attı ve kalabalık kadrolu filmlerde rol almaya başladı. (Anı)
D) Canavar, her gece saat dokuzda konuşmak için Güzel'in yanına geliyordu. Güzel, gün geçtikçe Canavar'a alışmaya başlamış. Hatta geç kaldığında onu merak bile ediyordu. Derken Güzel, bir gün aynada babasının hasta olduğunu görmüş. Hemen Canavar'a, babasına bakmak için eve gitmek istediğini söylemiş. Canavar da ona izin vermiş ama tekrar yanına gelmesini istemiş. (Masal)

